

Anne Lahdenoja

KIELTENOPETUSTA ESIOPETUKSESSA

Esioppilaiden kokemuksia englannin ja ruotsin kielen
opetuksesta

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Marraskuu 2019

TIIVISTELMÄ

Anne Lahdenoja: Kieltenopetusta esiopetuksessa. Esioppilaiden kokemuksia englannin ja ruotsin kielen opetuksesta
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden kandidaattiohjelma
Marraskuu 2019

Kandidaatintutkielman tarkoituksena oli selvittää Sastamalan kaupungissa sijaitsevan Suodenniemen esiopetusyksikön esioppilaiden kokemuksia varhennetusta kieltenopetuksesta (englannin ja ruotsin kielen opetuksesta). Päämääränä oli tutkia ja kartoittaa esioppilaiden omakohtaisia kokemuksia, kuten pitävätkö he vieraan kielen opiskelua ja tai sen osaamista merkityksellisenä.

Tutkimuksen teoriaosuus koostuu ajankohtaisesta ja mediassa paljon esillä olleesta varhennetusta kieltenopetuksesta. Valtioneuvoston päätöksellä ensimmäisen vieraan eli A1-kielen opiskelu alkaa jatkossa jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla vuodesta 2020 alkaen (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kieltenopetuksen varhentaminen). Varhennettu kieltenopetus toimii tutkimuksessa niin sanottuna kattokäsitteenä, jonka alaisuudesta löytyy erilaisia kieltenopetuksen toimintamalleja; kielirikasteinen kieltenopetus, kielisuihku ja kielikylpy. Näitä edellä mainittuja kieltenopetuksen toimintamalleja ja niiden sisältöjä tarkastellaan tutkimuksessa muun muassa esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin peilaten.

Tutkimus on kvalitatiivinen tapaustutkimus, joka koostuu Suodenniemen koulun yhteydessä toimivan esiopetusryhmän esioppilaista lukuvuonna 2018-2019 ja heidän haastatteluaineistosta. Se on kerätty esiopetuksessa ryhmähaastattelun tavoin, joka noudattaa sisällöltään teemahaastattelulle ominaisia piirteitä. Tulokset osoittivat, että Suodenniemen esioppilaat kokevat englannin ja ruotsin kielen opiskelun mielekkäänä. Eroa näiden kahden kielen mielekkyyden välillä ei ollut. Vieraan kielen opiskelu koettiin tärkeäksi, koska vierasta kieltä on hyvä osata matkustellessa sekä kohdatessa vierasta kieltä puhuvia henkilöitä. Tutkimustulosten perusteella kuuluu kohteliaisiin ja hyviin käytöstapoihin, että osaa tervehtiä vieraalla kielellä sekä tarvittaessa muutaman sanan keskustellakin.

Tutkimustulosten pohjalta voisi tulevaisuudessa pohtia varhennetun kieltenopetuksen oppilaiden ja kielikylpyoppilaiden eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä vieraan kielen oppimisesta, sen sisällöistä tai oppilaiden omakohtaisista kokemuksista. Perusopetuksen kieltenopettajien kokemukset ja näkemykset varhennetun kieltenopetuksen jälkivaikutuksista olisi myös hyvä jatkotutkimuksen aihe.

Avainsanat: Varhennettu kieltenopetus, kielikylpy, esiopetus, esioppilas

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	VARHENNETTU KIELTENOPETUS	6
2.1	KÄRKIHANKE	7
2.2	KÄRKIHANKE KOKEILUN TULOKSIA.....	7
2.3	KIELIRIKASTEINEN ESI- JA PERUSOPETUS	8
2.4	KIELISUIHKU	9
3	KIELIKYLPY	11
3.1	KIELIKYLVYN HISTORIAA	12
3.2	KIELIKYLVYN TASOT	13
3.3	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET.....	14
3.4	KIELIKYLPY ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMASSA	15
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS	16
4.1	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUSMETODOLOGIA	16
4.2	TUTKIMUKSEN KULKU	18
4.3	AINEISTON ANALYSOINTI.....	21
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	22
6	POHDINTA.....	30
6.1	JOHTOPÄÄTÖKSET	30
6.2	TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	32
6.3	JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET	33
7	LÄHTEET.....	34

Liitteet

Liite 1. Infokirje esioppilaiden vanhemmille, tutkimuslupa

Liite 2. Havainnointi

Liite 3. Ryhmähaastattelun runko

Liite 4. Tyrvään Sanomat, lehtiartikkeli

1 JOHDANTO

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasosen mukaan kansainvälistyvässä maailmassa monipuolinen kielitaito on tulevaisuuden näkökulmasta yksi tärkeimmistä taidoista (Valtioneuvosto 2018). Lasten kieltenopiskelu on viime aikoina ollut mediassa esillä varhennetun kieltenopetuksen näkökulmasta. Varhennettu kieltenopetus elää parhaillaan siirtymäkautta ja näin ollen on erittäin ajankohtainen tutkimusaihe. Valtioneuvoston päätöksellä kieltenopiskelu varhentuu alkamaan jo perusopetuksen ensimmäiseltä vuosiluokalta alkaen (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kieltenopetuksen varhentaminen).

Tutkimuksen yhteydessä varhennettu kieltenopetus koetaan alle kouluikäisten lasten sekä esi- ja alkuopetuksen oppilaiden kieltenopetuksen niin sanottuna kattokäsitteenä. Varhennettu kieltenopetus sisältää erilaisia toimintamalleja, jonka mukaisesti vierasta kieltä voidaan opiskella.

Tutkimuksen kaksi ensimmäistä lukua käsittelevät tutkimuksen teoriataustaa. Ensimmäinen teorialuku tarkastelee varhennettua kieltenopetusta, jonka yhteydessä on toteutettu hallituksen kielten kärkihanke kokeilu. Lisäksi ensimmäinen teorialuku kartoittaa varhennetun kieltenopetuksen opetusmenetelmiä esi- ja alkuopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Toisessa teorialuvussa perehdytään omana lukunaan kielikylpymenetelmään, jolla on verrattain pitkä historia ja se on maailmanlaajuisesti tunnettu opetusmenetelmä.

Kielikylpy terminä on kieltenopetuksen kokonaisuudessa termeistä väärinkäytetyin. Kyseistä termiä saatetaan käyttää silloinkin, vaikka kieltenopetus ei sisällöltään vastaisikaan kielikylpymenetelmän sisältöjä. Tämä voi olla seurausta siitä, että kieltenopetuksen yhteydessä käytetään hyvin laajassa mittakaavassa erilaisia termejä ja kieltenopetuksen toimintamallit eivät välttämättä eroa toisistaan kovin räikeästi.

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia Sastamalan kaupungissa sijaitsevan Suodenniemen esiopetusyksikön esioppilaiden kokemuksia vieraan kielen

opetuksesta ja sen merkityksistä. Lisäksi tavoitteena on perehtyä varhennettuun kielenopetukseen ja siihen lukeutuviin kielenopetuksen toimintamalleihin sekä tutkimuksessa käytettyyn teoriaan pohjautuen selvittää Suodenniemen esiopetusyksikössä käytetty kielenopetuksen toimintamalli. Tutkimus on tapaustutkimus, jonka tutkimusaineisto on kerätty Suodenniemen esiopetusryhmässä ryhmähaastattelumenetelmällä.

Tutkimuksesta hyötyvät Suodenniemen esiopetusyksikön esioppilaiden vanhemmat, kielenopetusta järjestävä kielenopettaja, esiopetuksen henkilökunta sekä koulun henkilökunta, jonka yhteydessä esiopetusta järjestetään. Tutkimus mahdollistaa informatiivista tietoa Suodenniemen esiopetusyksikön esioppilaiden kielten opiskelun kokemuksista.

2 VARHENNETTU KIELTENOPETUS

Valtioneuvoston päätöksellä kieltenopetus varhentui ja näin ollen antoi tätä koskevat asetusmuutokset istunnossaan 20.9.2018. A1-kielen eli ensimmäisen vieraan kielen opiskelu tulee vastaisuudessa alkamaan jo perusopetuksen ensimmäisen vuosiluokan keväällä. Ensimmäinen ikäluokka, jota muutokset kieltenopiskelun varhentumisessa koskee, on 2019 syksyllä perusopetuksen ensimmäisen vuosiluokan aloittaneet oppilaat. Valtioneuvoston asettaman muutokset astuvat voimaan koko maassa ja jokaisessa perusopetuksen yksikössä 1.1.2020. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kieltenopetuksen varhentaminen.)

Varhennetulla kieltenopetuksella, toisin sanoen kieltenopetuksen aikaistamisella pyritään huomioimaan sekä hyödyntämään itse opetuksessa lasten luontaista kielellistä herkkyyttä. Ekaluokkalaisilla lapsilla on tavallisesti käynnissä parhaillaan kielen oppimisen ja sen omaksumisen syvin herkkyyksikausi. Varhainen kieltenopetus ja toiminnallisuus kieltenopetuksen harjoitteissa tukee kielitaidon ja vieraan kielen opiskelutaitojen kehittymistä, mutta myös kannustaa ja edistää lapsen kasvua kulttuurien moninaiseen kirjoon sekä kielitietoisuuteen. Varhennetussa kieltenopetuksessa pääpaino on suullisessa kielitaidossa, koska osa oppilaista ei vielä osaa lukea tai kirjoittaa. Tämä huomioiden oppilasta kannustetaan käyttämään rohkeasti vierasta kieltä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kieltenopetuksen varhentaminen; Sanoma pro 2019.)

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti A1, ensimmäisen vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen, opetusta lisätään kahdella vuosiviikkotunnilla kaikilla perusopetuksen 1-2 vuosiluokilla. Tämä tarkoittaa sitä, että perusopetuksen oppimäärä kasvaa tämän hetkisestä, eikä edellä mainittu lisäys tule vähentämään muun opetuksen määrää. Opetushallitus on laatinut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin täydennykset A1-kielen

keskeisistä sisältöalueista 1-2 vuosiluokille. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kielenopetuksen varhentaminen.)

2.1 Kärkihanke

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen Uusi peruskoulu -kärkihankkeen osana on toteutettu kielen kärkihanke, joka koskee juuri nimenomaan kielenopetuksen varhentamista. Se on toteutettu paikallisesti ja kokeiluluontoisesti valtion myöntämällä erityisavustuksella vuodesta 2017 alkaen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kielenopetuksen varhentaminen.) Avustuksella tuettiin A1 ensimmäisen vieraan kielen sekä A2 valinnaisen kielen opetuksen aloittamista entistä varhaisemmassa vaiheessa. Kielen kärkihankekokeilut päättyivät 2018 vuoden loppuun mennessä ja osa paikallisista kokeiluista päättyi 2019 vuoden loppuun mennessä. (Kielenopetuksen varhentamiskokeilujen satoa -julkaisu, 2.)

Kielen kärkihanke kokeilujen päällimmäisenä tavoitteena oli:

”varhentaa, kehittää ja lisätä kielenopetusta varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa” (Kielenopetuksen varhentamiskokeilujen satoa -julkaisu, 2).

Kielen kärkihanke kokeilujen yhteydessä pyrittiin löytämään uusia tapoja ja mahdollisuuksia, miten harjoittaa eri kieliä ja kielenoppimista jo varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa (Kielen opetuksen varhentamisen satoa -julkaisu, 3). Perusopetuksen puolella keskityttiin kielitarjonnan monipuolistamiseen lisäämällä koulujen kielitarjontaan kieliä, joita ei kyseisellä paikkakunnalla ole aikaisemmin ollut mahdollista opiskella. Parhaimmillaan varhennettu kielenopetus motivoi, innostaa sekä kannustaa alkuopetuksen oppilaita aktiiviseen kielen opiskeluun, joka jatkuu pitkälle tulevaisuuteen. (Kielen opetuksen varhentamisen satoa -julkaisu, 3; Valtioneuvosto 2018.)

2.2 Kärkihanke kokeilun tuloksia

Opetushallitus toteutti yhteistyössä Jyväskylän yliopiston soveltavan kielentutkimus keskuksen kanssa kielen kärkihankkeen seurantaan. Siinä selvitettiin ja kartoitettiin opiskelijoiden asenteita kielen opiskeluun ja

kaksikielisen opetuksen olosuhteita kuntatasolla jatkotyöskentelyn pohjaksi. Seurannan yhtenä osa-alueena kartoitettiin syksyllä 2017 A1-englannin opiskelunsa aloittaneiden 1.-3.-luokkalaisten mielipiteitä varhennetusta kielenopetuksesta. Lisäksi arvioitiin heidän englannin kielen taitoja. Vastauksia tarkasteltiin myös sukupuolisidonnaisesti. (Kielenopetuksen varhentamiskokeilujen satoa, 2,10.)

Suurimmat eroavaisuudet ilmenivät sanastotehtävissä, joissa perusopetuksen kolmasluokkalaiset pojat pärjäsivät paljon tyttöjä paremmin. Vastaavasti toisella ja kolmannella luokalla tyttöjen suoritukset olivat poikia parempia suomenkielisissä kielitehtävissä. Tämän seurannan tulosten perusteella englannin kielen taito on pojilla paremmin hallussa tyttöihin verrattuna jo perusopetuksen toiselta vuosiluokalta lähtien. Ja tytöt osaavat suomen kielen poikia paremmin jo perusopetuksen ensimmäiseltä vuosiluokalta lähtien. (Kielenopetuksen varhentamiskokeilujen satoa, 10-11.)

2.3 Kielirikasteinen esi- ja perusopetus

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka pohjalta paikallinen ja paikkakuntakohtainen esiopetuksen opetussuunnitelma laaditaan ja tämän perusteella toimintaa toteutetaan (ESIOPS 2014, 8). Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa ei toistaiseksi ole mainintaa varhennetusta kielenopetuksesta. Sen sijaan esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa löytyy maininta kielirikasteisesta esiopetuksesta sekä kielikylvystä.

Esiopetuksen kielenopetuksessa hyödynnettävää kielikylpymenetelmää ja sen sisältöihin perehdytään tarkemmin omana aiheenaan luvussa 3 Kielikylpy.

Kielirikasteinen esiopetus on osa esiopetuksessa toteutettavaa kielenopetusta. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kielirikasteista esiopetusta kuvataan seuraavasti:

”Kielirikasteisella esiopetuksella tarkoitetaan esiopetusta, jossa alle 25 % toiminnasta järjestetään säännöllisesti ja suunnitellusti jollakin muulla kuin perusopetuslaissa säädetyllä opetuskielellä. Kielirikasteinen esiopetus antaa luontevia mahdollisuuksia tuoda monikielisyyttä ja kulttuurien kohtaamisia esiin esiopetuksen arjessa ja toimintakulttuurissa. Tavoitteena on, että lapset olisivat sekä kielen oppijoita että käyttäjiä.” (ESIOPS 2014, 41.)

Kielirikasteisesta kielenopetuksesta löytyy kuvaus myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on myös Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka perusteella paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan (POPS 2014, 9). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kielirikasteinen kielenopetus kuvataan näin:

”Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä. Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään. (POPS 2014, 92.)

Kielirikasteinen kielenopetus on esiopetuksessa ja perusopetuksessa hyvin yhdenmukainen sisällöltään. Molemmissa vieraan kielen opetuksen osuus on alle 25% opetuksesta. Erona esi- ja perusopetuksessa kielirikasteisella opetuksella on se, että perusopetuksessa tulee huomioida ainekohtaiset oppimistavoitteet ja -tulokset.

2.4 Kielisuihku

Kielisuihku eli toisella termillä tunnettu kielisuihkutus on Suomessa syntynyt käsite. Se on varhennetun kielenopetuksen toimintamalli, jonka tavoitteena on sytyttää lapsessa kipinä vieraisiin kieliin ja sitä kautta innostaa sekä kannustaa lapsia kielen opiskeluun. Kielisuihkutus on tavoitteellisinta silloin, kun opetettava vieras kieli yhdistyy arkiseen toimintaan ja leikkiin. Toistojen ja rutiinien avulla lapset pystyvät oppimaan vieraan kielen sisältöjä. (Bärlund, Nyman & Kajander 2015, 77-78.)

Varhennetun kielenopetuksen myötä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita on ollut tarkoituksen mukaista päivittää sekä täydentää tältä osin. Opetushallitus on laatinut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1-2 -asiakirjan, josta löytyy tuorein kuvaus

kielisuihkusta osana varhennettua kielenopetusta. Kielisuihku kuvataan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset ja täydennykset osiossa seuraavasti:

”Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.” (POPS 2019, 7.)

Kielisuihkumenetelmästä ei löydy mainintaa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet asiakirjasta vaikkakin sen käyttö esiopetuksen ympäristössä on huomioitu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset ja täydennykset asiakirjassa.

Tutkimukseen osallistunut Sastamalan kaupungin Suodenniemen esiopetuksessa toteutettu varhainen kielenopetus vastaa edellä kuvattua kielisuihkumenetelmän määritelmää. Suodenniemen esiopetusyksikössä varhennettua kielen opetusta järjestettiin 2018-2019 lukuvuonna yhden opetustuokion verran viikossa. Opetuksesta vastasi perusopetuksen kielenopettaja. Kielenopetusta toteutettiin esiopetuksessa toiminnallisesti leikin keinoin. Se miten ja missä määrin kielenopetusta järjestetään esiopetusyksikössä, on paikkakunta ja yksikkökohtaista. Bärlund, Nyman ja Kajanderin (2015, 79) mukaan kielisuihkun tavoitteita, sisältöjä, työtapoja eikä myöskään kielisuihkutusta toteuttavan opettajan pätevyyttä ole valtakunnallisesti määritelty.

3 KIELIKYLPY

Kielikylpy (engl. immersion) on lapsille suunnattu kielenopetuksen menetelmä, joka on tarkoitettu yhden tai jopa useamman vieraan kielen oppimiseen (Laurén 2000, 38). Opetusmenetelmä on alkujaan lähtöisin Kanadasta, joka on sittemmin Suomessa otettu käyttöön ensimmäisen kerran päiväkotiryhmässä Vaasassa vuonna 1987. Suomeen kielikylpymenetelmä rantautui Vaasan yliopiston pohjoismaisten kielten professori Christer Laurénin myötä. (Elomaa 2007, 86; Laurén 1991, 20.) Kielikylpy on vuosien saatossa saavuttanut suuren suosion kotimaassaan Kanadassa, mutta myös muuallakin maailmassa, esimerkiksi Espanjassa ja Suomessa (Elomaa 2007, 86).

Kielikylpymenetelmän idea on opettaa enemmistönkielisille lapsille vähemmistön kieltä; kuten esimerkiksi Kanadassa opetetaan ranskaa englanninkielisille lapsille ja vastaavasti Suomessa ruotsia suomenkielisille lapsille (Laurén 2000, 38-39; Laurén 1991, 7). Kielikylpymenetelmässä oppimisen välineenä toimii itse opetettava kielikylpykieli, joka perinteisemmässä opetuksessa asetetaan opetuksen tavoitteeksi (Nurminen 2002, 70; Vesterbacka 1991, 15). Kielikylpymenetelmään sisältyy, että lapsen ensikielen kehitys huomioidaan ja turvataan. Toisin sanoen lapsen toimiessa kielikylpyryhmässä päiväkodissa tai koulussa, osa hänen päivittäisistä arjen toiminnoista toteutuvat lapsen ensikielellä, mutta vastaavasti lukemisen ja kirjoittamisen opetus tapahtuu kuitenkin aina itse kielikylpykielellä. (Laurén 2000, 38-39.)

Kanadalaisen mallin mukaan varsinainen kielikylpykoulu alkaa päiväkodin viimeisenä vuonna ja jatkuu sittemmin läpi koko kouluajan. Kanadalaiselle kielikylpykoululle tyypillistä on, että kahden tai kolmen ensimmäisen vuoden aikana toiminnassa käytetään pelkästään kielikylpykieltä. Sittemmin viiden, kuuden tai jopa seitsemän vuoden kuluttua kielikylpykielen osuus toiminnassa vähenee niin, että ensikielen ja kielikylpykielen osuus toiminnassa puolittuu.

Tämä puoliksi jako ensikielen ja kielikylpykielen välillä jatkuu aina koulun päättymiseen saakka. (Laurén 1991, 20.)

3.1 Kielikylvyn historiaa

Kanadassa kielikylpy on syntynyt 1960-luvun loppupuolella. Siellä on puhuttu ranskaa ja englantia siirtomaasotien ajoista lähtien. Useimmissa osavaltioissa virallinen kieli oli englanti, kunnes vuonna 1969 koko maassa vakinaistettiin englannin sekä ranskan kieli virallisiksi kieliksi. Tämä toi mukanaan virkamiehille ja työntekijöille vaatimuksia kaksikielisyydestä. (Elomaa 2007, 86.)

Paikalliset englanninkieliset vanhemmat kokivat ranskan kielen opetuksen riittämättömäksi. Heidän kokemuksen mukaan opetus ei turvannut riittävästi eikä riittävän monipuolisesti menestyksen mahdollisuuksia tulevaisuuden työelämän saralle. (Elomaa 2007, 86.) Vanhemmat järjestäytyivät ja ryhtyivät vaatimaan lapsilleen parempaa kielten opetusta ja näin ollen kielikylvyn aloittamista. Seurauksena tästä vanhemmat loivat ehdotuksen, että koulussa ranskan kieltä käytettäisiin varsinaisen ranskan kielen opetuksen lisäksi muissakin oppiaineissa. Silloin ranskan kielen opetus tehostuisi ja oppilaat oppisivat ensikielen ohessa toisen kielen, jota osaisivat niin puhua ja kirjoittaa. (Laurén 2000, 59-60.)

Vanhemmat ryhtyivät tekemään yhteistyötä tutkijoiden kanssa, jotka kannattivat ja puolsivat ranskan kielen opetuksen muutosta enenemissä määrin. Alkuun vanhempien laatimat aloitteet koululautakunnalle kaksikielisyyden puolesta hylättiin, kunnes lopulta se hyväksyi ehdotuksen ja näin ensimmäinen kielikylpykokeilu sai alkunsa. (Elomaa 2007, 86; Laurén 2000, 59-60.) Vanhemmat uskoivat vahvasti uuden menetelmän toimivuuteen, vaikkakin yleisesti ottaen asenteet muutosta kohtaan olivat melko negatiivisia. Uudistus koettiin liian radikaalina muutoksena. (Laurén 2000, 60-61.) Heräsi epäily, että kahden kielen opettaminen johtaisi oppilaan epävarmuuteen, kielten sekoittumiseen ja jopa koulukehityksen viivästymiseen. Kielikylvyn ajateltiin vaikuttavan negatiivisesti myös lapsen äidinkielen kehitykseen. (Laurén 2000, 60-61.)

Lopulta muutamia vuosia myöhemmin kouluissa aloitettiin kielikylpykokeilu, mutta lupa sen harjoittamiseen myönnettiin ainoastaan

vuodeksi kerrallaan. Vähitellen kuitenkin kielikylpy levisi vanhempien aktiivisuuden ja koululautakunnassa vaikuttamisen myötä ja sittemmin kielikylpyä onkin tarjolla koko Kanadassa. (Laurén 2000, 60-61.)

3.2 Kielikylvyn tasot

Kanadassa on käytössä erilaisia kielikylpyohjelmia; varhainen kielikylpy (early immersion), viivästetty kielikylpy (delayed tai middle immersion) ja myöhäinen kielikylpy (late immersion). Kielikylpyohjelma määräytyy lapsen iän mukaisesti hänen aloittaessaan kielikylpykoulua. Edellä mainittujen kielikylpyohjelmien lisäksi käytössä on myös osittainen kielikylpy (partial immersion) sekä täydellinen kielikylpy (total immersion), joka määräytyy kielikylpykielen opetusmäärän perusteella. Näille kaikille kielikylpyohjelmien muodoille yhteistä on kuitenkin se, että kielikylpykoulussa kielikylpykieltä käytetään muussa kuin itse kieliaineiden opetuksessa. Tällä tähdätään siihen, että oppilaat oppivat eri oppiaineiden sisältöjä muulla kuin omalla kielellään. (Laurén 2000, 41-42.)

Varhainen täydellinen kielikylpy on kielikylpyohjelmista menestyksekkäin. Kanadassa varhainen täydellinen kielikylpy aloitetaan viisivuotiaiden lasten keskuudessa lastentarhassa. (Laurén 1991, 20.) Kielikylpyohjelmaa käyttöön otettaessa tulisikin ottaa huomioon maan tilanne ja suhteuttaa se tarpeisiin soveltuvaksi (Baker 1996, 207). Suomessa kielikylpyä toteutetaan Suomen oloihin sovelletusti yleensä varhaisen täydellisen kielikylvyn mukaisesti, joka perustuu juuri kanadalaiseen kielikylpyohjelmaan. Sovelletussa mallissa on otettu huomioon Suomen kaksikielinen kulttuuri. Ruotsin kielen kielikylpy voi suomenkieliselle näyttäytyä mahdollisuuksien mukaan lähtökohtana monikielisyydelle. Kaksikielisyyden perusteella on mahdollisuus opiskella Suomen toinen kotimainen kieli muita kieliä monipuolisemmin. (Laurén 2000, 40.)

Kielikylpyopettajan koulutustausta sekä hänen innostus heijastuvat kielenopetukseen. Suomessa kielikylpyopetukselle on tyypillistä oppilaskeskeinen pedagogiikka, jossa oppilaan omaa aktiivisuutta kielen käyttäjänä vahvistetaan. Kanadassa kielikylpykouluissa vastaavasti yleisemmin on käytössä opettajakeskeinen pedagogiikka, jossa opettajan asema korostuu kielenopetuksessa. (Cummins 1995, 14.)

3.3 Aikaisemmat tutkimukset

Kielikylpyä on tutkittu paljon eri puolilla maailmaa, mutta aivan erityisesti sen kotimaassa Kanadassa. Montrealissa McGill-yliopistossa tutkijat Wallace Lambert ja Richard Tucker julkaisivat vuonna 1972 ensimmäisen arvioinnin koskien kielikylpyä. Tutkijat tuovat esille tutkimustuloksissa, kuinka ensikielen eli lapsen äidinkielen kehityksessä ei havaittu puutteita verraten yksikieliseen ryhmään nähden. Kielikylpyoppilaat lukivat, kirjoittivat, puhuivat sekä ymmärsivät ensikieltä aivan yhtä hyvin kuin yksikielisen ryhmän lapset. Kielikylpyoppilaat eivät olleet myöskään jääneet jälkeen kognitiivisen kehityksen osa-alueilla. (Laurén 2000, 64,67; Harju-Luukkainen 2010, 33.)

Suomessa kielikylpyä on tutkinut esimerkiksi Vaasan yliopiston Centret för språkbad och fler-språkighet -keskus. Ensimmäiset tutkimukset liittyivät lähinnä lasten koulusaavutuksiin. Sitten tutkimuskohteet ovat laajentuneet ja yksi tärkeimmistä tutkimuksenkohteista onkin ollut ensikielen kehitys. Tutkimustulosten mukaan lähes yksinomaan kielikylpykielellä tapahtuva opetus alkuun viivästyttää oppilaiden äidinkielen kirjallisten taitojen kehitystä. Myöhemmässä vaiheessa äidinkielen lisääntyessä opetuksessa, nämä oppilaat kurovat mahdollisen viivästymisen kiinni arviolta noin vuodessa. (Harju-Luukkainen 2010, 33.)

Mård-Miettinen, Kuusela ja Kangasvieri (2014, 320-321, 323-324) ovat toteuttaneet tutkimuksen, jossa tarkastellaan esikouluikäisten lasten käsityksiä kielten oppimisesta lasten näkökulmasta ja heidän itsensä kertomana. Tutkimus toteutettiin vuonna 2012 Inarissa, Jyväskylässä ja Vaasassa. Tutkimuksen aineisto koostuu 5-6 -vuotiaiden päiväkotilasten strukturoiduista haastatteluista ja heidän tuottamistaan piirroksista, jonka aiheena oli ”minä oppimassa kieltä”. Tutkimukseen osallistui 34 lasta, jotka päiväkodin henkilökunta valitsi. Osalla lapsista oli kokemusta koltan saamen kielipesä -toiminnasta tai ruotsin kielen kielikylvystä. Tutkimukseen osallistuneista lapsista kukaan ei ollut maahanmuuttajataustainen. Saatujen tutkimustulosten perusteella nykyajan päiväkotikieliset lapset pitävät useiden kielten oppimisen ja niiden osaamisen luonnollisena. Tutkimukseen osallistuneilla lapsilla on myönteinen suhtautuminen vieraisiin kieliin ja vieraiden kielten oppimiseen. Lapset halusivat oppia vierasta kieltä, jotta he voivat kommunikoida vieraskielisten kanssa. Tutkimustuloksissa

nousi esille, että yhä useammat lapset matkustavat perheen kanssa tai ovat jopa asuneet ulkomailla vanhempien töiden vuoksi. Tutkimukseen osallistuneet lapset olivat erityisen kiinnostuneita niistä kielistä, joihin heillä on kokemuspohjaa päiväkodin, perheen, lähiympäristön tai matkustamisen seurauksena. Lisäksi he kokivat, että aikuisen ohjaaman kielenopetuksen lisäksi he voivat oppia vierasta kieltä toisiltaan. (Mård ym. 2014, 320, 330.)

3.4 Kielikylpy esiopetuksen opetussuunnitelmassa

Kielikylpy löytyy esiopetuksen opetussuunnitelman perusteista kotimaisten kielten opiskelun yhteydessä. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kielikylpy kuvataan näin:

”Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy esiopetuksessa. Ruotsinkielistä kielikylpyä voidaan järjestää suomenkielisessä esiopetuksessa ja suomenkielistä kielikylpyä ruotsinkielisessä esiopetuksessa. Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy on ohjelma, joka alkaa esiopetuksesta ja kestää perusopetuksen loppuun. Esiopetus toteutetaan pääosin kielikylpykielellä. Lasten äidinkielen tai äidinkielten taitojen kehittymistä tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kielikylpyopettaja käyttää johdonmukaisesti ainoastaan kielikylpykieltä. Lapsia kannustetaan kielikylpykielen monipuoliseen käyttöön, mutta heillä tulee olla mahdollisuus tulla ymmärretyksi myös äidinkielellään.” (ESIOPS 2014, 40-41.)

Edeltävä ote esiopetuksen opetussuunnitelman perusteista noudattaa hyvin johdonmukaisesti Kanadan kielikylpymenetelmää. Kielikylpymenetelmän käyttö kaksikielisessä maassamme on huomioitu kielikylpymenetelmän kuvauksissa.

Esiopetussuunnitelman opetussuunnitelman perusteiden mukaan lapsia tulee kannustaa monipuoliseen kielikylpykielen käyttöön (ESIOPS 2014, 41). Met ja Lorenz (1997, 257) mukaan opettajan vastuulla on huolehtia kutsuva sekä innostava opiskeluympäristö kielikylpykielen käyttöön opettajan ja oppilaiden välillä. Opiskeluympäristön tulisi lisäksi olla turvallinen ja rohkaiseva, jossa oppilas voi harjoitella kielikylpykielen käyttöä pelkäämättä virheitä. Baker (1996, 207-208, 337) huomioi, että kielikylpyopettajan koulutustaustalla sekä hänen omalla innostuksellaan on suuri merkitys kielikylvyn toteutuksessa. Lisäksi hänen mukaan oppilaita ei tule pakottaa kielikylpykielen käyttöön ennen kuin he itse ovat tähän halukkaita.

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS

Tutkimukseni tarkoituksena on perehtyä varhennettuun kieltenopetukseen sekä sen sisältämiin kieltenopetuksen opetusmenetelmiin, joita voidaan käyttää lasten kielten opiskelussa, kuten esimerkiksi kielirikasteinen opetus, kielisuihku ja kielikylpy. Näiden lisäksi tarkoitukseni on perehtyä Sastamalan kaupungissa sijaitsevan Suodenniemen koulun esioppilaiden kokemuksiin vieraan kielen opetuksesta ja sen merkityksestä. Tutkimukseen osallistui Suodenniemen esiopetusryhmän kaikki 11 esioppilasta lukuvuonna 2018-2019.

Suodenniemen koulu sijaitsee Sastamalan kaupungissa, Suodenniemen kylässä. Suodenniemen koulussa opetusta järjestetään esiopetuksesta kuudenteen luokkaan saakka. Lukuvuonna 2018-2019 Suodenniemen koulussa opiskeli kaikkiaan 80 opiskelijaa. Suodenniemen koulu on aikaisemmalta nimeltään Pohjakylän Koulu, joka rakennettiin vuonna 1988. Myöhemmin Pohjakylän koulua peruskorjattiin sekä laajennettiin, jonka jälkeen vuonna 2001 Suodenniemen kyläkoulut yhdistyivät. Koulujen yhdistymisen myötä kaikki oppilaat siirtyivät Pohjakylän kouluun. Kuntaliitoksessa vuonna 2007 koulun nimeksi muutettiin Suodenniemen koulu. (Suodenniemen koulu.)

4.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmetodologia

Tutkimuksessa on kaksi tutkimuskysymystä: 1. Minkälaisia kokemuksia esioppilailla on vieraan kielen (englanti ja ruotsi) opetuksesta? 2. Onko esioppilaista vieraan kielen opetus merkityksellistä, miksi? Toisin sanoen tutkimuksen keskeinen tarkoitus on tutkia miten Suodenniemen esiopetusyksikön esioppilaat kokevat vieraan kielen opetuksen, mitä ajatuksia se heissä herättää sekä onko kielten opetus heidän mielestä tärkeää, jos niin miksi.

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksessa syvennyttään kielten opetukseen ilmiönä ja tarkastellaan ihmisten sille antamia merkityksiä. Laadullisessa tutkimuksessa keskiössä on juuri merkitykset ja niiden tutkiminen (Ronkainen ym. 2013, 81). Tutkimus on toteutettu tapaustutkimuksena. Sen tarkoituksena on tuottaa tutkittavana olevasta tapausjoukosta yksityiskohtaista sekä syvällistä tietoa. Tapaustutkimuksessa päämääränä ei niinkään ole pyrkiä yleistettävyyteen, vaan pikemminkin pyritään ymmärtämään ja tulkitsemaan valikoituja yksittäisiä tapauksia niiden erityisessä yhteydessä. (Jyväskylän yliopisto 2015a.) Tutkimuksen tapausjoukkona on Suodenniemen koulun esiopetusryhmän esioppilaat lukuvuonna 2018-19 ja heidän omakohtaiset kokemukset kieltenopetuksesta.

Tutkimus on toteutettu fenomenologisella tutkimustyyllillä, joka tehostaa kokemusta, aistihavaintoja ja niihin perustuvaa ymmärryksen muodostumista tutkimuskohteessa (Jyväskylän yliopisto 2015b). Heikkisen ja Laineen (1997) mukaan teoksessa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 40) fenomenologisessa tutkimustyyliä henkilöiden inhimilliset kokemukset ja niiden merkitykset osoittautuvat tutkimuksen kohteena. Lehtomaan (2006) mukaan teoksessa Perttula ja Latomaa (2006, 164) fenomenologinen menetelmä pyrkii kohti kyseisen tutkittavana olevan ilmiön ymmärtämistä.

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä on käytetty haastattelua. Aineisto on kerätty Suodenniemen esiopetuksessa ryhmähaastattelun tavoin, joka noudattaa sisällöltään teemahaastattelua. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47). Eskolan ja Suorannan (2010) mukaan Hirsjärven ja Hurmeen teoksessa (2010, 47) puolistrukturoiduissa haastatteluissa haastattelun sisältämät kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat ja näin ollen haastateltavat voivat vastata omin sanoin tutkijan esittämiin kysymyksiin.

Teemahaastattelulle tyypillistä on se, että haastattelu on kohdennettu tiettyihin teemoihin vaikkakin haastattelukysymysten sanamuoto ja järjestys voivat vaihdella. Toisin sanoen haastattelu etenee sille keskeisten teemojen johdolla varsinaisten yksityiskohtaisten haastattelukysymysten sijaan. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47-48.) Hyvin tyypillistä teemahaastattelulle on se, että tutkijalla itsellään on tiedossa teema-alueet, mutta varsinaisten esitettävien kysymysten

tarkka muoto ja tai kysymysten järjestys puuttuu kokonaan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 208).

Lasten mielipiteiden kartoittaminen on usein helpompaa ryhmähaastattelujen avulla, koska näin ollen lapset vierastavat tilannetta mahdollisesti vähemmän (Hirsjärvi & Hurme 2010, 63). Tutkimuksen yhteydessä turvallista vuorovaikutussuhdetta haastattelijan ja haastateltavien välille luotiin myös haastateltavien piirustuksilla tutkimusaiheesta. Piirustuksien avulla tutustuttiin ja luotiin keskustelemaa ilmapiiriä. Esioppilaiden piirtämät kuvat tutkimusaiheesta *vieras kieli* tuovat lisäarvoa kerättyyn aineistoon sekä ryhmähaastatteluiden sisältöön. Varsinaista kuva-analyysimenetelmää ei ollut tarkoituksen mukaista käyttää tässä tutkimuksessa.

4.2 Tutkimuksen kulku

Tutkimuksen kohdejoukkona ovat Sastamalan kaupungin Suodenniemen koulun yhteydessä toimiva esiopetusryhmän esioppilaat lukuvuonna 2018-2019. Esiopetusryhmään kuului viisi poikaa ja kuusi tyttöä. Tulosten yhteydessä viittaa esioppilaisiin ja käytän kirjainkoodia P, poika ja T, tyttö, jotka kertovat haastateltavan sukupuolen. Lisäksi käytän kirjainkoodin perässä juoksevaa numerointia poikien kohdalla 1-5 ja tyttöistä 1-6. Tutkimusaineiston keruu ajoittui huhti-toukokuulle 2019. Sisennys esioppilaiden kommenttien yhteydessä kertoo siitä, että keskustelu on käyty dialogin omaisesti esioppilaiden välillä.

Tutkimuksen käytännön toteutus lähti liikkeelle tutkimuslupien anomisesta. Tammikuussa 2019 olin yhteydessä Suodenniemen koulun johtajaan tutkimustyöni toteuttamisesta. Lisäksi anoin tutkimuslupaa tutkimustyölleni Sastamalan kaupungin varhaiskasvatuksen päälliköltä, koska esiopetus on varhaiskasvatuksen alaista opetusta. Saatuani tutkimuslupan olin yhteydessä esioppilaiden vanhempiin. Laadin esioppilaiden vanhemmille kirjeen, jonka esiopetuksen opettaja välitti esioppilaiden koteihin reissuvihon välissä. Kirjeessä esittelin itseni ja tutkimustyöni aiheen, sen tavoitteet sekä kuvailin lyhyesti tutkimustyöni toteuttamisen prosessia. Lisäksi pyysin esioppilaiden vanhemmilta lupaa saako heidän lapsi osallistua tutkimuksen toteutukseen.

Kirjeessä kerroin myös, kuinka kaikki aineisto kerätään anonyymisti ja hävitetään asianmukaisella tavalla tutkimuksen saatettua päätökseen (Liite 1).

Pyysin esioppilaiden vanhempia palauttamaan laatimani tutkimusluvan täytettynä esiopetukseen. Tutkimustyöhöni osallistui 11 esioppilasta, näin ollen ryhmän kaikki esioppilaat saivat luvan osallistua tutkimustyöhöni. Saatuani myös esioppilaiden vanhemmilta sovin esiopetusryhmän opettajan ja esiopetusryhmälle varhennettua kielten opetusta opettavan opettajan kanssa ajan, jolloin voin mennä havainnoimaan esiopetukseen kielten opetuksen tilannetta.

Esiopetusryhmän kielten opetuksen havainnointi ei lukeudu tutkimustyön tutkimusmenetelmäksi. Sen sijaan opetustilanteen havainnoinnin tavoitteena oli luoda itselleni kokonaisvaltaista käsitystä siitä, miten kielten opetusta voidaan toteuttaa kuusivuotiaiden lasten kanssa esiopetusryhmässä. Esiopetusryhmässä vierailuni yhteydessä esittelin itseni ja tutkimuksen sekä kerroin miksi olen esiopetusryhmässä vierailemassa. Viljamaan (2017) mukaan teoksessa Hyvärinen, Nikander ja Ruusuvuori (2017, 316) tutkijan kannattaa itse käydä kertomassa tutkimuksesta ja tulevasta haastattelusta lapsille. Lasten on hyvä saada hieman tutustua etukäteen tutkijaan ennen haastattelutilannetta.

Voidakseni mennä havainnoimaan esiopetusta, pyysin esioppilaiden vanhemmilta tähän luvan. Laadin tiedotteen esioppilaiden vanhemmille (Liite 2), jossa tiedustelin, saako heidän lapsi olla osallisena kielten opetuksen toimintahetkessä, jota havainnoin. Esiopetusryhmän opettaja välitti tiedotteen esioppilaiden koteihin jo tuttuun tapaan reissuvihon välissä. Havainnointipäivän aamuna saavuin koululle hyvissä ajoin ja esiopetusryhmän opettaja kertoi, että yhdeltä esioppilaalta ei ole havainnointilupa palautunut täytettynä esiopetukseen. Tavoitin lapsen huoltajan puhelimitse ja asianmukainen lupa saatiin. Kaikki esioppilaat saivat olla osallisina kielten opetuksen hetkessä, jota havainnoin.

Esiopetusryhmän opettajan kanssa sovin päivän tutkimukseni varsinaiselle toteutukselle esioppilaiden kanssa. Tiedotin sovitun ajankohdan esioppilaiden vanhempien koteihin kirjeitse reissuvihon välissä. Paikallislehti *Tyrvään Sanomat* kiinnostui tekemään tutkimustyöstäni lehtiartikkelin (Liite 4) ja näin ollen samassa tiedotteessa tiedustelin esioppilaiden kuvaamista ja kuvan julkaisemista lehdessä koskevia lupia. Tutkimustyöni toteutuspäivänä kaikki 11 esioppilasta olivat paikalla esiopetuksessa. Esioppilaat piirsivät kuvan aiheesta *vieras kieli*. Johdattelin aiheeseen ohjeistuksella *”piirrä mitä sinulla tulee mieleen*

vieraasta kielestä, vieraan kielen opetuksesta tai missä olet kuullut vierasta kieltä”.

Esiopetusryhmän opettaja jakoi toiveestani esiopetusryhmän oppilaat hänen oppilastuntemuksensa perusteella kolmeen ryhmään, jossa jokaisessa ryhmässä oli sanavalmiita esioppilaita mahdollistamassa rikasta ryhmäkeskustelutilannetta. Nauhoitin ryhmähaastattelut ääninauhurilla, jotta haastattelutilanne olisi mahdollisimman totuudenmukainen. Ryhmähaastattelun käsin kirjoittaminen haastattelutilanteessa itselleni muistiin olisi ollut melko työlästä, hidasta sekä saattanut epähuomiossa muuttaa lasten vastauksia. Ääninauhoituksen avulla aineistoa on mielekästä käsitellä tutkimustyön eri vaiheissa.

Ryhmähaastatteluissa jokainen esioppilas sai kertoa piirtämästään kuvasta. Kuvasta kertominen ikään kuin johdatteli ryhmähaastattelun sisältöön ja loi mukavan rennon ilmapiirin haastattelutilanteeseen. Osa esioppilaista tuntui jännittävän ääninauhuria. Niinpä jokaisen ryhmän kanssa testasimme ääninauhurin toimivuuden, joka sittemmin lievensi ääninauhuriin kohdistuvaa jännitystä. Hyvärinen ym. (2017, 320) mukaan haastattelutilanteen alkuun kannattaa varata pieni hetki aikaa sille, että lapset voivat tutustua haastattelutilanteen tallentamisvälineeseen. Lapsia saattaa kiinnostaa myös haastattelutilanteen kuunteleminen nauhalta ja tämä voi myöskin kannustaa ja motivoida lapsia osallistumaan haastatteluun.

Esikouluikäisiä haastatellessa tulee kiinnittää erityistä huomiota haastattelun kysymyksiin. Lapsen sanavarasto on vielä melko pieni ja tästä johtuen lapselle olisikin tavoitteellista esittää kolmen-viiden sanan kysymyksiä ja varmistaa, että käytettävät termit ovat heille ennestään tuttuja. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 129-130.) Ryhmähaastattelut toteutettiin teemahaastattelumenetelmällä (Liite 3). Keskustelu oli vapaamuotoista keskustelua annetuista teemoista ja keskustelut pysyivät aiheessa melko hyvin. Jokaisessa ryhmähaastattelussa satunnaisen kerran ohjasin keskustelun takaisin aiheeseen keskustelun suunnatessa sivuraiteille.

Ensimmäisessä ja toisessa ryhmässä oli molemmissa neljä esioppilasta. Ensimmäinen ryhmähaastattelu oli ajallisesti kestoltaan 9:07 minuuttia ja toinen 10:26 minuuttia. Kolmannessa ryhmässä oli kolme esioppilasta ja ryhmähaastattelutilanne kesti 10:48 minuuttia. Hirsjärven ja Hurmeen (2010,

129-130) mukaan esikouluikäisen lapsen on vielä melko haasteellista keskittyä pitkiä aikoja kerralla, joten haastattelu on hyvä pitää lyhyenä, noin 15-20 minuuttia.

4.3 Aineiston analysointi

Kerättyäni tutkimusmateriaalin ryhdyin heti litteroimaan aineistoa eli kirjoittamaan ryhmähaastattelujen ääninauhoitteita tekstinkäsittelyohjelmalla puhtaaksi. Kirjoitin haastattelut täsmällisesti sanasta sanaan. Litteroinnin jälkeen perehdyin aineistoon huolellisesti lukemalla sen useaan kertaan. Jokaisella lukukerralla huomasin aineistossa uusia piirteitä ja varasin hyvin aikaa aineiston tutuksi tekemiseen. Aineistoon perehdyttyäni ryhdyin pilkkomaan ja ryhmittelemään aineistoa teemoittelun keinoin. Teemoittelulla tarkoitetaan sitä, että aineistosta pyritään löytämään tarkempaan tarkasteluun piirteitä, jotka ovat yhteneväisiä usealle haastateltavalle (Hirsjärvi & Hurme, 2010, 173). Tuomi ja Sarajärven (2018, 105) mukaan aineiston teemoittelussa painottuu se mitä erilaisista aihealueista on sanottu.

On hyvin tavanomaista, että aineistosta esiin nousevat aiheet ovat teemahaastattelun teemojen mukaisia. Näiden lisäksi esiin saattaa nousta monia muita teemoja, jotka ovatkin varsinaisia lähtöteemoja mielenkiintoisempia. Usein nämä esiin nostetut teemat ankkuroituvat tutkijan tekemiin tulkintoihin haastateltavien sanomisista (Hirsjärvi & Hurme 2010, 173). Luin litteroitua aineistoa huolellisesti ja pyrin löytämään asioita, mitkä toistuivat kolmessa eri ryhmähaastattelussa tai asiasisältöä, joka puhutteli haastateltavia merkittävästi. Teemoiksi muodostuivat; kuvat, englannin ja ruotsin kieli – missä, mihin ja miksi, kahvilaesimerkki, kokemuksia opiskelusta, oppimisen ilo ja muuta yleistä kielistä.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kolmessa ryhmähaastattelussa pyrin selvittämään esioppilaiden kokemuksia kielten opiskelusta ja näkemyksiä kielten opetuksen merkityksellisyydestä. Esittelen esioppilaiden kokemuksia ja saatuja tuloksia teemahaastattelussa esiintyvien teemojen ja aineistosta merkityksellisiksi nousseiden teemojen avulla. Teemoiksi valikoitui kaiken kaikkiaan kuusi eri teemaa.

Kuvat

Esioppilaiden tuottamat piirretyt kuvat aiheesta *vieras kieli* toimi ryhmähaastatteluissa aiheeseen johdattelevana komponenttina erinomaisesti. Kolme ryhmähaastattelutilannetta olivat kaikki sisällöltään ja dynamiikaltaan jokseenkin erilaisia. Yhtenäistä näissä kaikissa kolmessa ryhmähaastattelutilanteessa oli kuitenkin se, miten ryhmähaastattelun alussa piirustuksien tarkastelun aikana esioppilaiden jännitys alkoi haihtua ja he rentoutuivat. Näkemykseni mukaan jännitystä mahdollisesti saattoi aiheuttaa muun muassa ryhmähaastattelun taltiointi pöydällä esillä olevalla ääninauhurilla. Lisäksi muutama esioppilas oli varsin kiinnostunut ääninauhurista ja sen toimivuudesta.

”Joko tää sit nauhottaa?” (P1)

”No mut käyks se jo? Ooks varma? Tarttisko kuitenkin varoiks tarkistaa ku jos ei se sit käykään?” (T3)

”Aika hiano mut milt se kuulostaa voidaaks kokeilla?” (P4)

Osa esioppilaista saattoi myös vierastaa minua, vierasta aikuista haastattelemassa nyt englannin ja ruotsin kielen opiskelusta. Piirustuksien tarkastelun aikana pöydällä oleva ääninauhuri unohtui ja minuun haastattelijana kohdistunut vierastaminen hiipui. Ryhmähaastattelutilanne keskusteluineen muuttui näin ollen luontevammaksi.

Esioppilaiden piirtämät kuvat olivat sisällöltään hyvin monipuolisia ja mielenkiintoisia. Piirustuksissa esiintyi erilaisia kulkuneuvoja, joilla matkustaessa osa esioppilaista olivat itse henkilökohtaisesti kohdanneet vierasta kieltä puhuttavan tai joissa heidän näkemyksen mukaan olisi mahdollista kuulla vierasta kieltä puhuttavan. Kulkuneuvoja olivat muun muassa laiva, juna ja lentokone.

Piirustuksiin oli myös kuvattu erilaisia tilanteita ja henkilöiden kohtaamisia ulkomailla, joihin vieras kieli liittyy oleellisesti. Näistä esimerkkeinä muun muassa juoksukisat ulkomailla, kerrostalohotelli ulkomailla, henkilöitä keskustelemassa ulkomailla vieraalla kielellä sekä ulkomaalainen kahvila. Kokonaisuudessaan esioppilaiden tuottamat kuvat ovat aitoja hetkiä vieraan kielen kohtaamisesta.

KUVIO 1. Esioppilaan piirustus matkustamisesta.

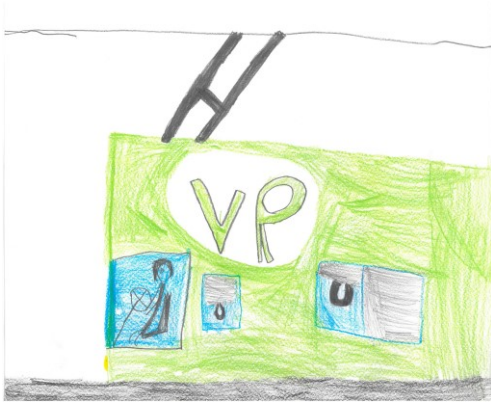

KUVIO 2. Esioppilaan piirustus kerrostalohotellista ulkomailla.

Englannin ja ruotsin kieli – missä, mihin ja miksi?

Esioppilaat luettelivat monia konkreettisia paikkoja ja tilanteita, joissa heidän mielestään vierasta kieltä voi kuulla puhuttavan ja sitä olisi hyvä osata itsekin. Lähinnä nämä esimerkit kohdistuivat matkailuun, niin että he ovat itse

matkustaneet ulkomailla tai sisämaassa. Lisäksi esioppilaat pohtivat missä vierasta kieltä voisi tarvita, jos omakohtaista kokemusta ei ole matkustelusta, jonka yhteydessä vierasta kieltä olisi kuullut puhuttavan.

KUVIO 3. Esioppilaan piirustus matkustamisesta.

Esioppilaat luettelivat muun muassa seuraavia kohteita, joissa heidän mielestä on hyvä osata vierasta kieltä, esimerkiksi englantia tai ruotsia:

”Jos on eri maalaisella laivalla” (T1)

”Tai lentokoneessa, tai sitten vaiks hotellissa” (T2)

”Laivassa” (T3)

”Nii ja junassakin voi kuulla jotain toista kiältä” (P2)

”Ja sit kahvilassa” (T6)

Piirustuksissa ja ryhmähaastatteluissa esiin tullut kahvila juontaa juurensa näkemykseni mukaan havainnoimaani opetuskertaan. Käydessäni havainnoimassa yhtä esiopetuksen vieraan kielen opetushetkeä, tuolloin ruotsinkielisen opetushetken teemana oli kahvila ja siellä toimiminen. Kahvilan esiintyessä aktiivisesti lasten piirustuksissa ja kerätyssä tutkimusaineistossa, poimin tämän yhdeksi aineistosta nousseeksi keskeiseksi teemaksi.

KUVIO 4. Esioppilaan piirustus kahvilatilanteesta.

Kahvila esimerkki

Opettaja heijasti taululle kuvan, jossa oli kahvilan vitriinikaappi herkuineen. Opettaja ja esioppilaat yhdessä pohtivat tarjolla oleville herkuille ruotsinkieliset nimitykset ja kuvitteelliset hinnat tuotteille. Esimerkiksi pulla on ruotsin kielellä *bulle*, joka maksaa kaksi kruunua eli *två kronor*. Kun kahvilassa tarjottavat herkut, juomat ja näiden hinnat oltiin yhdessä pohdittu, alkoi kahvilaleikki. Opettaja leikki kahvilan työntekijää ja esioppilaat jonottivat asioimaan kahvilaan omalla vuorollaan. Kahvilaleikki oli ikään kuin hetki oikeasta kahvilatilanteesta.

Kahvilaleikissä tervehdittiin toinen toisiaan ja opettaja kysyi ruotsiksi ja suomeksi, mitä asiakkaalle saisi olla. Lapsi tilaa sanomalla ruotsin kielellä minkä tuotteen haluaa ja opettaja auttoi tarvittaessa, mikäli ruotsinkielinen nimitys kyseiselle herkulle pääsi lapselta unohtumaan. Opettaja kysyy vielä molemmilla kielillä, kuinka monta asiakas haluaa kyseistä herkkua, johon lapsi vastaa ruotsinkielellä numerolla. Opettaja kertoo kuinka monta kruunua ostokset maksavat ja esioppilas maksaa kuvitteellisilla leikkirahoilla. Lopuksi vielä kohteliaat kiitokset ja tervehdykset ja näin on seuraavan vuoro asioida kahvilassa. Hämmästykseni 11 esioppilaan ryhmä malttoi odottaa omaa vuoroaan jonossa hyvin. Samalla he seurasivat muiden asiointia kahvilassa sekä supattelivat keskenään tilausaikomuksiaan.

Kohteliaat tervehdykset ja hyvät käytöstavat puhuttelivat esioppilaita heidän kokiessaan vieraan kielen osaamisen tärkeäksi. Lähes kaikki esioppilaat kokivat vieraan kielen osaamisen tärkeäksi. Kysyessäni esioppilailta ryhmähaastatteluissa "onko vieraan kielen osaaminen tärkeää?", vastasi

kymmenen esioppilasta tärkeyden puolesta ja yksi esioppilaista oli sitä mieltä, että vieraan kielen osaaminen ei ole tärkeää.

”No ei — no siks ku mä oon käyny lissabonis nii ei siel tarvinnu osata puhuu enkkuu” (P1)

”Mut sä voit kyl tarvita muus paikois ruotsia tai englantia” (T1)

”Nii joo” (P1)

Ryhmähaastatteluissa pyrin tiedustelemaan niitä syitä miksi esioppilaat sitten kokevat vieraan kielen osaamisen tärkeäksi. Esioppilaiden näkemyksistä vieraan kielen osaamisen tärkeydestä heijastuu sosiaaliset vuorovaikutustaidot ja hyviin käytöstapoihin perustuvia seikkoja, kuten esimerkiksi:

”Et osaa sit puhuu toisille” (T1)

”Nii et sit ku menee jonnekin niin osaa sit puhuu sitä” (T2)

”Sit ku tulee joku vastaan joku ulkomaalainen ja ei osaakaan sanoo mitään” (P2)

”Et esimerkiksi ku joku sanoo vaikka hei vieraalla kielellä nii vois vastata” (P2)

”Ja jos joku antaa sulle jotain nii sun pitää osata sanoo kiitos” (P5)

”Ja et osaa sit puhuu ruattalaisten kans” (P4)

Viimeisessä kommentissa (P4) pojan mielestä on tärkeää osata puhua vierasta kieltä osatakseen puhua ruotsinkielisten henkilöiden kanssa. Kommentti voidaan mieltää humoristiseksi, mutta myöskin perustelluksi puheenvuoroksi. Oman tulkintani mukaan kommentti on perusteltu siitä näkökulmasta, että Suomi on kaksikielinen maa ja toinen äidinkielemme on ruotsin kieli. Tästä näkökulmasta voidaan kokea ruotsin kielen taito hyvin merkitykselliseksi.

Kokemuksia opiskelusta

Ryhmähaastatteluiden perusteella kaikki esioppilaat olivat yhtä mieltä siitä, että vieraan kielen opiskelu on mielekästä. Suurta hajontaa näin ollen ei tullut senkään suhteen, että kumpi heille opetetusta kielistä on mielekkäämpää, englantia vai ruotsi. Yleisin vastaus oli, kuinka molemmat kielet ovat mielekkäitä.

Vieraan kielen opiskelun mielekkyyteen ei ryhmähaastatteluiden perusteella tuntunut vaikuttavan sekään, että vieraan kielen opiskelussa havaittiin myös haasteitakin. Vaikeaksi vieraan kielen opiskelussa koettiin muun muassa;

”Ku ei aina tiedä mitä kuuluu sanoo ja ku ei tiedä miten esimerkiksi tuplavee sanotaan ja äx ja zeta ja ruotsalainen å — — sanojen oppiminen on vaikeaa” (P2)

”Se et ne sanat jää päähän — — ja sit ku niitä sanoja on nii monta nii voi unohtaa ku niit on niin monta” (T1)

”Niitä sanoja ei jää päähän ku ei oikee osaa lukee sitä sanaa” (T2)

”Sanojen oppiminen on vaikeet ja sit se niiden muistaminen” (T6)

”Ja vieraan kielen lukeminen on vaikeet” (P2)

Esiopetusvuodelta ei vielä lukutaitoa lapsilta edellytetä, mutta osa Suodenniemen esiopetusryhmän esioppilaista on oppinut jo lukemisen taidon. Vaikka lukutaidon harjaantuminen on hyvässä vauhdissa, niin vaikeaksi koettiin vieraskielisen tekstin lukeminen ja erilaisten vierasperäisten aakkosten ääntäminen.

Molemmat vieraat kielet englanti ja ruotsi koettiin yhtä helpoiksi tai yhtä vaikeiksi kieliksi opiskella. Kumpikaan kielistä ei noussut ryhmähaastatteluissa toista vaikeammaksi. Ennakko-oletukseni tämän suhteen oli, että englannin kieli olisi ryhmähaastatteluissa noussut selkeästi ruotsia helpommaksi kieleksi opiskella. Oletukseni juontaa englannin kielen tarjontaan median välityksellä; puhelin ja sen sovellukset, televisio-ohjelmat, musiikki sekä musiikkivideot, joissa esioppilaat ovat mahdollisesti kuulleet tai jopa itse lukeneet englannin kieltä mahdollisesti jopa enemmän kuin ruotsin kieltä. Tämän ajattelin vaikuttavan esioppilaiden kokemukseen vieraan kielen opiskelun helppoudesta. Tutkimus kuitenkin osoitti oletukseni vääräksi.

Oppimisen ilo

Päällimmäisenä esioppilailla tuntui kokonaisuudessaan olevan kiinnostus vieraisiin kieliin ja halu oppia uutta. Vieraan kielen opettajan pitämät opetushetket englannin ja ruotsin kielellä ovat olleet oppilaista mieluisia. Aikaisemmin kuvaamani esiopetuksen kielten opetuksen havainnointi ja kahvilaleikki kaikessa

toiminnallisuudessaan innosti lapset mukaan harjoittelemaan ruotsin kieltä leikin avulla. Esiopetusryhmässä kuusivuotiaiden lasten parissa vieraan kielen opetuksen menestyksekkäimmät työvälitteet lienevätkin juuri toiminnallisuus ja leikki opetushetkissä varsinaisen lukutaidon vielä harjaantuessa. Oppimisen ilo ja myönteinen asenne vieraan kielen opiskeluun tuli esille jokaisessa kolmessa ryhmähaastattelussa;

"Kivaa on se et oppii uusia asioita" (P2)

"Mä haluan vielä oppii lisää koska en muista vielä kaikkea" (P3)

"Se on kivaa et oppii toista kieltä" (T6)

Jokaisessa kolmessa ryhmähaastattelussa esitin kysymyksen "*haluatteko opiskella vielä jatkossa ensimmäisellä luokallakin englantia ja ruotsia?*". Johon kaikki ryhmät vastasivat ikään kuin kuorossa yhteen ääneen hieman nostaen ääntänsä kuuluvammaksi;

"JOO!" (T1-6 P1-5)

Muuta yleistä kielistä

Englannin ja ruotsin kielen lisäksi esioppilaat tiesivät monen muunkin kielen olemassaolosta. Englannin ja ruotsin kielen lisäksi esioppilaat osasivat luetella ulkomaalaisia kieliä seuraavasti;

"Saksa mä oon käynyt saksassa ja venäjä" (T1)

"Pohjoisnapa norja venäjä" (T2)

"Mä oon käynyt lapissa missä on puhuttu tosi paljon ruotsin kieltä" (T3)

"Se on niinku ruottivaltio" (P1)

"Japani ja gotlanti" (P2)

"Kiina" (P3)

"Amerikka" (T6)

"Siansaksa" (T6)

"Hei me kaikkihan osataan siansaksaa ku eihän se ees oo virallinen kiäli"
(T1)

Haastattelutilanteessa tytön (T6) kommentti siansaksasta huvitti kaikkia ryhmähaastattelutilanteeseen osallistuneita. Tytöllä oli oman näkemykseni mukaan niin sanotusti pilkettä silmäkulmassa, eikä hän näin ollen mieltänyt siansaksaa viralliseksi ja todenmukaiseksi kieleksi. Haastattelutilanne päättyi haastateltavien ja haastattelijan siansaksan puheensorinaan sekä iloiseen kikatteluun.

6 POHDINTA

Kärkihankkeen myötä kielenopetuksen varhentaminen tuli ajankohtaiseksi myös Suodenniemen esiopetuksessa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Sastamalan kaupungissa sijaitsevan Suodenniemen koulun yhteydessä sijaitsevan esiopetusryhmän esioppilaiden kokemuksia kielen opiskelusta, heidän näkemyksiä kielen opetuksen ja kielen osaamisen merkityksellisyydestä. Tutkimuksella mahdollistettiin esiopetusyksikön työntekijöille, koulun henkilökunnalle sekä ennen kaikkea esioppilaiden vanhemmille arvokkaan tiedon kerääminen esioppilaiden kokemuksista kielen varhaisesta opiskelusta.

6.1 Johtopäätökset

Kielenopetuksen konseptissa käytettäviä termejä koskien kielenopetuksen toimintamalleja on hyvin moninaisia. Puhutaan varhennetusta kielenopetuksesta, kielirikasteisesta kielenopetuksesta kielisuihkusta ja kielikylvystä. Vieraan kielenopetuksen määrittely ei ole niin yksiselitteistä, sillä näillä kaikilla edellä mainituilla varhennetun kielenopetuksen sisällöillä on toisistaan poikkeava sisältö. Ja juuri sisältöjen määrittely luo eroa termien käytettävyyden välille. Kielenopetuksen eri menetelmien termien käyttö virheellisesti voi pahimmassa tapauksessa muuttaa koko asiasisältöä ja näin ollen väärinymmärretyksi tulemisen riski kasvaa.

Tutkimukseen osallistuneessa Sastamalan kaupungin Suodenniemen esiopetusyksikössä vierasta kieltä opiskeltiin kielisuihku toimintamallin mukaisesti lukuvuonna 2018-2019. Vierasta kieltä opiskeltiin kielenopettajan johdolla yhden opetushetken verran viikossa. Esiopetuksessa vierasta kieltä opiskeltiin toiminnallisesti ja leikin varjolla. Tämä mahdollistaa esioppilaan vieraan kielen oppimisen, riippumatta siitä osaako hän lukea tai kirjoittaa.

Käsittelen tutkimustuloksia vastaten tutkimukselle asetettuihin kahteen tutkimuskysymykseen. Ensimmäinen tutkimukselle asetettu tutkimuskysymys on, minkälaisia kokemuksia esioppilailla on vieraan kielen (englanti ja ruotsi) opetuksesta. Tähän tutkimuskysymykseen vastaavat teemoittelun sisällöt kokemuksia opiskelusta sekä oppimisen ilo. Tutkimustulosten perusteella Suodenniemen esiopetusryhmän esioppilaat kokevat englannin ja ruotsin kielen opiskelun mielekkäänä. Vieraan kielen oppimisen mielekkyyteen ei vaikuttanut esioppilaiden kohtaamat haasteet vieraan kielen opiskelussa. Vieraskielisten sanojen muistaminen ja tai niiden lukeminen sekä lausuminen koettiin vaikeaksi. Vieraan kielen opiskelun vaikeuksista huolimatta englannin ja ruotsin kieli koettiin yhtä helppona tai yhtä vaikeana kielenä opiskella. Eroa näiden kahden kielen välille ei syntynyt.

Toinen tutkimukselle asetettu tutkimuskysymys kartoitti, onko esioppilaista vieraan kielen opetus merkityksellistä, miksi. Tähän tutkimuskysymykseen vastaavat teemoittelun sisällöt englannin ja ruotsin kieli – missä, mihin ja miksi sekä kahvila esimerkki. Suodenniemen esioppilaat kokevat vieraan kielen opiskelun ja sen osaamisen merkityksellisenä. Heidän näkemyksensä mukaan vierasta kieltä mahdollisesti tarvitaan matkustellessa. Lisäksi on kohteliasta sekä hyviin käytöstapoihin kuuluvaa, että osaa ainakin tervehtiä ja kiittää vieraalla kielellä. Haastatteluaineistossa ei vastaavasti tullut esille esioppilaiden kokemus tai näkemys vieraan kielen osaamisesta tulevaisuuden suhteen. Haastatteluaineiston ulkopuolelle jäivät esioppilaiden ajatus erilaisista ammateista, joissa vierasta kieltä mahdollisesti tarvitaan tai jatko-opinto mahdollisuudet muiden vieraiden kielten osalta.

Tutkimustulosten perusteella Suodenniemen esiopetuksen esioppilailla on myönteinen asenne vieraan kielen opiskelun suhteen sekä halu oppia uusia asioita. Esioppilaat jatkavatkin heidän mukaan mielellään vieraan kielen opintoja perusopetuksen ensimmäisen vuosiluokan alkaessa. Sastamalan kaupungissa perusopetuksen ensimmäisen luokan syksyllä 2019 aloittaneet oppilaat aloittavat englannin kielen opinnot syyslukukaudella. Näin ollen tutkimukseen osallistuneet Suodenniemen esioppilaat jatkavat englannin kielen opintoja perusopetuksen ensimmäisen luokan syyslukukaudella.

Tämän tutkimuksen yhteydessä saadut tutkimustulokset ovat linjassa Mård-Miettisen, Kuuselan ja Kangasvieren vuonna 2014 toteutetun

esikoululaisten käsityksiä kielten oppimisesta tutkimuksen kanssa. Molemmissa edellä mainituissa tutkimuksissa tulee esiin esioppilaiden innokkuus opiskella kieliä ja oppimisen halu. Yhteneväistä näissä tutkimuksissa oli myös se, että esioppilaat käsittelivät matkustelua osana heidän käsityksiä ja kokemuksia liittyen vieraaseen kieleen sekä miten merkitykselliseksi koettiin, että osataan kommunikoida vieraalla kielellä tilanteen tullen.

Kieltenopetuksella näyttäytyisi olevan kaiken kaikkiaan hyvä tilanne Suomessa. Kielikylpymenetelmän suosio on kasvussa ja Kärkihanke kokeilun myötä varhennettu kielenopetus alkaa entistä aikaisemmalta luokka-asteelta. Kansainvälistyvässä Suomessa ei oman tulkintani mukaan tarvitse juurikaan perustella sen puolesta, että miksi kieliä kannattaa opiskella. Alanen, Dufva ja Mäntylän (2006, 223) mukaan suomalaiset suhtautuvat kielten opiskeluun verrattain myönteisesti. Valloilla on käsitys, että ainakin englannin kieli on tärkeää työn ja henkilöiden vuorovaikutuksellisuuden vuoksi.

6.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Pyrin toteuttamaan tutkimuksen hyviä tieteellisiä käytäntöjä noudattaen. Hyviin tieteellisiin käytäntöihin kuuluu muun muassa rehellisyys, yleinen huolellisuus sekä tarkkuus tutkimustyön työvaiheissa sekä tarvittavien tutkimuslupien hankkiminen (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitleminen Suomessa 2012, 6).

Pyrin pitämään tutkimustyön avoimena ja toiminnaltaan hyvin perusteltuna. Ajoin tutkimukselle tutkimuslupaa Sastamalan kaupungin varhaiskasvatuksen päälliköltä esiopetuksen kuulussa varhaiskasvatuksen alaisuuteen. Lisäksi kysyin luvan tutkimuksen toteuttamiselle myös Suodenniemen koulun johtajalta esiopetusyksikön toimiessa koulun tiloissa. Sekä ennen kaikkea kysyin tutkimusluvan tutkimukseen osallistuneiden esioppilaiden vanhemmilta ja esioppilailta itseltään. Keskeisintä on kuitenkin lasten oma suostumus tutkimukseen osallistumisesta (Hyvärinen ym. 2017, 331). Lapsi sai myös kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen.

Tutkimuksen yhteydessä pyrin säilyttämään lasten anonymiteetin tarkoin, eikä missään tutkimuksen toteuttamiseen kohdistuneessa vaiheessa tullut esille lasten henkilö- tai muitakaan yksityisiä tietoja. Paikallinen aikakauslehti Tyrvään

Sanomat teki tutkimuksestani ja sen aiheesta lehtijutun, jonka yhteydessä noudatettiin ehdottoman tarkasti esioppilaiden nimen, kuvan sekä heidän tuottaman piirretyn kuvan julkaisemisen lupaa lehdessä. Luvat tiedusteltiin esioppilaiden vanhemmilta huolellisesti.

Lehtijuttu toteutettiin kuitenkin tutkimuksesta irrallisena, eikä näin ollen ollut osana tutkimuksen toteuttamisen vaiheita. Kaikki dokumentoitu aineisto eli lasten tuottamat piirustukset ja äänitallenteet tulivat vain tutkijan omaan käyttöön aineiston purkua ja sen analysointia varten.

6.3 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Vieraan kielen opiskelua, erilaisia opetusmenetelmiä sekä oppimistuloksia on tutkittu kaiken kaikkiaan paljon ja laajalti. Vähemmälle tutkimiselle ovat jääneet alle kouluikäisten lasten omakohtaiset kokemukset liittyen vieraan kielen opiskeluun. Tutkimus keskittyi Suodenniemen esiopetusryhmän esioppilaiden omakohtaisiin kokemuksiin vieraan kielen opiskelusta varhennetun kielenopetusmenetelmän mukaisesti. Näin ollen yksi mielenkiintoinen tutkimuskohde voisi olla tutkia lasten kokemusten yhtäläisyyksiä ja tai eroavaisuuksia kielikylpymenetelmän sekä varhennetun kielenopetusmenetelmän välillä.

Perusopetuksen kielenopettajien kokemukset ja näkemykset varhennetun kielenopetuksen jälkivaikutteista olisi myös mahdollinen jatkotutkimuksenaihe. Voisi tutkia muun muassa mitä hyötyä varhennetusta kielenopetuksesta on ollut ja miten varhennettu kielenopetus näkyy oppilaan taidoissa perusopetuksen ylemmillä luokilla. Lisäksi mielenkiintoinen jatkotutkimuskohde olisi tutkia lasten huoltajien koulutus- ja työtaustan vaikuttavuutta lasten vieraan kielen käsitykseen ja kokemiseen.

7 LÄHTEET

- Alanen, R., Dufva, H. & Mäntylä, K. (toim.) 2006. Kielen päällä. Näkökulmia kieleen ja kielenkäyttöön. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Baker, C. 1996. Foundations of bilingual education and bilingualism. 2nd edition. Clevedon: Multilingual matters.
- Bärlund, P., Nyman, T. & Kajander, K. 2015. Teoksessa M. Kauppinen, M. Rautiainen & M. Tarnanen (toim.) Elävä ainepedagogiikka: Ainedidaktiikan symposium. Jyväskylä: Suomen ainedidaktiikan tutkimusseura ry.
- Cummins, J. 1995. Canadian French Immersion Programs: A Comparison with Swedish Immersion Programs in Finland. In Buss, M. & Laurén, C. (ed.) Language Immersion: Teaching and Second Language Acquisition. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia no 192, 7–20.
- Elomaa, M. 2007. Suomen ensimmäiset kielikylpyläiset äidinkielen tarinoiden kirjoittajina. Teoksessa S. Björklund, K. Mård-Miettinen & H. Turpeinen (toim.) Kielikylpykirja –språkbadsboken. Vaasa: Vaasan yliopisto, Levón-instituutti, 86-94.
- ESIOPS 2014. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Helsinki: Opetushallitus.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf (Luettu 13.9.2019.)

Eskola, J. & Suoranta J. 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino

Harju-Luukkainen, H. 2010. Sukellus kielikylpyyn. Perustietoa vanhemmille kielikylvystä. Helsinki.
https://www.academia.edu/30683155/Sukellus_kielikylpyyn_perustietoa_vanhemmille_kielikylvyst%C3%A4 (Luettu 17.7.2019.)

Harju-Luukkainen, H. 2013. Kielikylpy Suomessa varhaiskasvatuksen kentällä: mihin suuntaan tulevaisuudessa? Jecer varhaiskasvatuksen tiedelehti. Vol.2, No1, 2-23. <https://jecer.org/wp-content/uploads/2013/08/Harju-Luukkainen-issue2-1.pdf> (Luettu 13.9.2019.)

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hyvä tieteellisen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 2012. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf (Luettu 22.9.2019.)

Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.)
2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino

Jyväskylän yliopisto. 2015a. Tapaustutkimus.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/tapaustutkimus> (Luettu 30.7.2019.)

Jyväskylän yliopisto. 2015b. Fenomenologia.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tieteennfilosofiset-suuntaukset/fenomenologia> (Luettu 15.9.2019.)

Kieltenopetuksen varhentamiskokeilujen satoa -julkaisu.

<https://minedu.fi/documents/1410845/4240776/Kieltenopetuksen+varhentamiskokeilujen+satoa/7a43a41a-6f05-e1bd-b6c1-ca27e8b8fe0b/Kieltenopetuksen+varhentamiskokeilujen+satoa.pdf>
(Luettu 13.9.2019.)

Laine, T. 2018. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa R. Valli. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 29-50.

Laurén, C. 1991. Kielikylpykoulu ja sen taustaa. Teoksessa C. Laurén (toim.) Kielikylpymenetelmä: Kielen käyttö mielekkääksi. Vaasa: Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskus, 11-22.

Laurén, C. 2000. Kielten taitajaksi - kielikylpy käytännössä. Jyväskylä: Atena kustannus Oy.

Lehtomaa, M. 2006. Fenomenologinen kokemuksen tutkimus: haastattelu, analyysi ja ymmärtäminen. Teoksessa J. Perttula & T. Latomaa. Kokemuksen tutkimus. Merkitys – tulkinta – ymmärtäminen. Helsinki: Dialogia, 163-194.

Met, M. & Lorenz, E. B. 1997. Lessons from U.S. immersion programs: Two decades of experience. In Johnson, R. K. & Swain, M. (ed.) Immersion Education: International Perspectives. Cambridge: Cambridge University Press, 243–264.

Mård-Miettinen, K., Kuusela, E. & Kangasvieri T. 2014 Esikoululaisten käsityksiä kielten oppimisesta. Kasvatus 4/2014, 320-331.

POPS 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Helsinki: Opetushallitus.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf (Luettu 13.9.2019.)

POPS 2019. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1-2. Helsinki: Opetushallitus.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_vuosiluokkien_1-2_a1-kielen_opetussuunnitelman_perusteet.pdf (Luettu 13.9.2019.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kielen opetuksen varhentaminen.
<https://minedu.fi/kielten-opetuksen-varhentaminen> (Luettu 13.9.2019.)

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Paavilainen, E. & Lindblom-Ylänne, S. 2013. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOY

Sanoma pro. 2019. Varhennettu kielenopetus yleistyy.
<https://www.sanomapro.fi/varhennettu-kielenopetus-yleistyy-poimi-vinkit-opitunneille/> (Luettu 13.9.2019.)

Suodenniemen koulu. <https://www.suodenniemenkoulu.fi/> (Luettu 22.9.2019.)

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Valtioneuvosto. 2018. Kielten opetus alkamaan jo ensimmäiseltä luokalta – opettajien täydennyskoulutukseen kaksi miljoonaa euroa.
https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kielten-opetus-alkamaan-jo-ensimmaiselta-luokalta-opettajien-taydennyskoulutukseen-kaksi-miljoonaa-euroa?_101_INSTANCE_YZfcyWxQB2Me_groupId=1410845 (Luettu 28.9.2019)

Vesterbacka, S. 1991. Elever i språkbadsskola: social bakgrund och tidigspråkutveckling. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia no 155. Filologi 19.

11.4.2019 Infokirje esioppilaiden vanhemmille, tutkimuslupa

Hei kaikki esioppilaiden vanhemmat!

Olen Anne Lahdenoja. Osalle teistä saatan ollakin jo ennestään tuttu Suodenniemen esiopetuksesta, josta olen nyt tällä hetkellä hoitovapaalla kotona pienen tyttäreni kanssa. Opiskelen vapaa-ajallani Tampereen avoimessa yliopistossa kasvatustieteiden aineopintoja, joihin sisältyy tutkimustyön laatiminen. Tutkimustyöni tiimoilta tulen kuluvan kevään aikana vierailemaan esiopetusryhmässä muutamia kertoja. Tutkimusluvan tutkimustyöni toteuttamiselle on myöntänyt varhaiskasvatuksen päällikkö Jarmo Korhonen.

Tutkimustyöni aihe käsittelee Suodenniemen koulun esioppilaiden (syksy 2018 - kevät 2019) kokemuksia heille toteutuneesta kielikylvystä. Teidän vanhempien luvalla pyydän esioppilaita piirtämään aiheesta 'kielikylpy' ja lisäksi haastattelen heitä saadakseni mahdollisimman hyvän käsityksen heidän kielikylpy kokemuksistaan. Piirustukset tulen kuvaamaan itselleni ja luvallanne saatan mahdollisesti käyttää osaa piirustuksia lopullisessa kirjallisessa tuotoksessa. Alkuperäiset piirrokset jäävät teille. Haastattelut tulen taltioimaan ääninauhurilla, jotta voin tarkastella esioppilaiden kokemuksia tutkimustyöni eri vaiheissa. Kaikki tiedon kerääminen esioppilaiden kokemuksista tapahtuu nimettömästi. Saatuaani tutkimustyöni valmiiksi, näin ollen myös tulen hävittämään käytöstäni kuvat piirustuksista sekä nauhoitetut haastattelut.

Tyrvään sanomat tulevat tekemään tutkimustyöni tiimoilta lehtijutun. Koululla on jo ennestään tiedossa esioppilaiden luvat ketä heistä saa kuvata lehtijuttuja varten ja ketä mahdollisesti ei. Tulemme toimimaan ehdottomasti näiden lupien mukaisesti.

Palauttaisitteko alaosan täytettynä esiopetukseen reissuvihon välissä seuraavan viikon kuluessa! Iso kiitos Teille jo etukäteen yhteistyöstänne ja tutkimustyöni mahdollistamisesta! Jos Teillä herää kysymyksiä tutkimustyöhöni liittyen, niin minuun voi olla yhteydessä! ☺

Aurinkoisin terveisin

Anne Lahdenoja

044-0880725

Lapseni _____ saa (   ) osallistua tutkimustyöhön piirtäen sekä haastatellen aiheesta.

_____ ei saa (   ) osallistua tutkimustyöhön piirtäen sekä haastatellen aiheesta.

Hänen tuottamaa piirustusta _____ saa (   ) käyttää tutkimustyön kirjallisessa tuotoksessa.

_____ ei saa (   ) käyttää tutkimustyön kirjallisessa tuotoksessa.

Päiväys ja allekirjoitus ____ / ____ 2019 _____

16.4.2019 Havainnointi

Hei kaikki esioppilaiden vanhemmat!

Kirjoitin teille taannoin infokirjeen, jossa esittelin tulevaa tutkimustani sekä tiedustelin Teiltä vanhemmilta tutkimuslupia esioppilaiden osallistumisesta tutkimukseeni. Edellisestä kirjeestä jäi kuitenkin epähuomiossa mainitsematta, että olen tulossa havainnoimaan kielten opettajan Riitta Mattilan kielikylpy opetusta Suodenniemen esiopetukseen *keskiviikkona 24.4.2019*. Tavoitteenani on luoda käsitystä ja kokonaiskuvaa kielikylvyn opetuksesta. Tällä oheisella kirjeellä tiedustelen Teiltä vanhemmilta lupaa tulla havainnoimaan ryhmään, jossa lapsenne opiskelee.

Ystävällisesti pyydän palauttamaan kirjeen alaosan täytettynä esiopetukseen tämän kuluvaan viikon aikana!
Kiitos!

Keväisin terveisin

Anne Lahdenoja

044-0880725

Lapseni _____ saa ( ) olla osallisena kielikylpy opetuksen havainnoinnissa 24.4.2019

ei saa ( ) olla osallisena kielikylpy opetuksen havainnoinnissa 24.4.2019

Päiväys ja allekirjoitus ____ / ____ 2019 _____

3.5.2019 Ryhmähaastattelun runko

- Kuvat
→ mitä ollaan piirretty?
- Englannin ja ruotsin kieli – mihin, missä ja miksi?
→ mihin/missä vierasta kieltä tarvitaan?
→ onko vieraan kielen osaaminen/oppiminen tärkeää, miksi?
- Kokemuksia opiskelusta
→ mitä mieltä olette vieraan kielen opiskelusta?
→ kumpi kielistä on mieluisampaa, helppoa-vaikeaa, miksi?
- Muuta yleistä kielistä
→ mitä muita kieliä osataan/tiedetään?

Eskarit opiskelevat englantia

ANNE LAHDENOJA

Sastamala on mukana Opetushallituksen kehittämissankkeessa, jossa vieraiden kielten opetus alkaa jo esikoulussa sekä alkuopetuksessa.

Virpi Starkman

virpi.starkman@almamedia.fi

Hei, kiitos ja ole hyvä. Näillä lähdettiin liikkeelle esikouluisten englannin kielen opetuksessa Suodenniemen koulussa viime syksynä.

Suodenniemen eskarit ovat harjoitelleet englannin ja ruotsin alkeita tämän lukuvuoden ajan. Englanti alkoi jo syksyllä ja ruotsi tänä keväänä.

Kokemukset ovat olleet hyviä.

– Pääsääntöisesti kaikki oppilaat kokivat kielten opiskelun mielekkäänä. Ja nimenomaan niin, että molemmat vieraat kielet, englanti ja ruotsi, olivat oppilaiden mielestä kivoja. Kumpikaan ei noussut ylitse toisen, kertoo Suodenniemen eskareitten "kielikylvystä" tutkimusta tekevä **Anne Lahdenoja**.

Tutkimus liittyy Lahdenojan lastentarhanopettajan opintoihin Rauman yliopistossa.

Kieltenopetuksen varhentamisen kärkihankkeilla etsitään keinoja kielten opiskelun aloittamiseen nykyistä aikaisemmin. Kouluja, lapsia ja heidän vanhempiaan kannustetaan siihen, että yhä useampi aloittaisi ensimmäisen vieraan kielen opiskelun jo peruskoulun ensimmäisellä luokalla. Hankkeissa tavoitellaan perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistyötä.

Esi- ja alkuopetuksessa vieraita kieliä opiskellaan leikin varjoilla.

– Leikitään, että ollaan kahvi-

lassa ja siellä tilataan syötävää ja juotavaa, Lahdenoja kertoo esimerkin.

– Toiset osaavat jo numeroita englanniksi ja ruotsiksi, myös yleisimmät tervehdykset ja fraasit ovat tuttuja.

Suodenniemen eskareitten kielten opetuksesta on vastannut Mouhijärven yhteiskoulun kielten opettaja **Riitta Mattila**.

– Tutkimuksesta jäi hyvä fiilis. Itse yllätyin siitä, miten taitavasti leikkien ja draaman keinoin kieliä voi opetella, vaikka kaikki eskarit eivät vielä osaa lukea tai kirjoittaa, Lahdenoja sanoo.

– Lapsille tärkeintä on ollut oppimisen riemu – se, että saa oppia uutta. Se tuli selvästi esille.

Nykyiset Suodenniemen esiopilaat jatkavat englannin opiskelua ensimmäisellä luokalla ensi syksynä.

Sastamalassa varhennettua kieltenopetusta on kehitetty kaikilla alakouluilla. Käytännöt kouluissa

vaihtelevat.

Sastamalan kaupungin opetus- ja kasvatusjohtaja **Kati Heikkilä** sanoo, että puhutaan kielikasvatuksesta. Joissakin Sastamalan kouluissa kieltenopetus on kytketty muihin opiaineisiin.

– Esimerkiksi Pehulan koulussa on yhdistetty ympäristötietoa ja ruotsin opetusta, ja se on toiminut hyvin. Kieliä on lisätty koulujen arkeen muutenkin kuin vain oppitunneilla, Heikkilä sanoo.

Vuoden 2020 alusta kieltenope-

Varhennettua kieltenopetusta on kokeiltu Suodenniemen esiopetuksessa tämän lukuvuoden ajan. Oppilaat piirsivät "kielikylpy"-kokemuksistaan. Kuvassa eskarit Emma Tuori ja Mielikki Lepistö.

Esiopilaiden kielikytyvystä on Suodenniemen koulussa saatu hyviä kokemuksia. Eskarit ovat harjoitelleet sekä englannin että ruotsin alkeita.

tuus sisältyy opetussuunnitelmaan luokilla 1–2. Sastamalassa tämä tarkoittaa sitä, että A1-kielen eli englannin opetus alkaa viimeistään ensimmäisellä luokalla. A1-kielen opetusta lisätään kahdella vuosiviikkotunnilla vuosiluokilla 1–2.